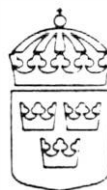

Motion till riksdagen

1989/90:Ub134

av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c)
med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
Ub134–138

Under den allmänna motionstiden lade vi fram en motion angående forskning och högre utbildning i Kalmar län. I denna utvecklade vi den betydelse forskningen har för den regionala utvecklingen.

Högskolan i Kalmar betraktar forskningen som en strategisk nyckelverksamhet för att upprätthålla god kvalitet i undervisningen. En aktiv forskning uppehåller kompetensen för lärarna och bidrar till att bygga upp kunskap för regionens närings- och samhällsliv. Därför har högskolan i Kalmar, trots avsaknad av fasta forskningsresurser i form av professurer och fakultetsanslag, prioriterat forskning och sökt ha en så hög andel forskarutbildade lärare som möjligt. Det har kunnat ske med ett relativt omfattande program för tillämpad forskning. Anslaget för forskningsanknytning uppgick föregående budgetår till ca 600 000 kr. medan det externfinansierade forskningsprogrammet hade en omsättning för forsknings- och utvecklingsverksamhet på ca 9 milj. kr.

Forskningspropositionen

Vi anser att det förslag som regeringen lägger fram i forskningspropositionen är en besvikelse när det gäller satsningar på forskning vid de mindre och medelstora högskolorna. Högskolan i Kalmar hade med förväntan sett fram mot denna proposition inte minst efter besök av regionalpolitiska kommittén 1989-02-13. Besöket ingav förväntningar om kraftfulla medelstillskott till högskolan och den forskning som där bedrivs. Nu konstaterar vi med besvikelse att det engagemang för forskning som finns vid Kalmar högskola röner ringa gensvar från regeringen.

Ingen stor summa

Forskningspropositionen föreslår att högskolan i Kalmar skall få en fördubbling av summan för det som kallas forskningsstödande åtgärder. Det innebär 1,2 milj. kr. 1990/91.

Det är ingen stor summa. De mindre och medelstora högskolorna, 16 stycken, får tillsammans 30 miljoner, vilket är 2 milj. kr. mindre än vad Uppsala universitet ensamt erhåller.

Rejäl satsning

Mot. 1989/90
Ub134

Vi anser att det nu är dags att inleda en framåtsyftande uppbyggnad av forskningsresurser vid Kalmar högskola. Därför bör för budgetåret 1990/91 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit anslås till forskningsstödande åtgärder vid högskolan. Ytterligare 5 milj. kr. bör anslås under de två följande åren i planeringsperioden.

Bättre balans

Med utökade medel till forskning är det nu angeläget att bygga upp en fast och stabil organisation för forskning vid högskolan i Kalmar. Den medelförstärkning vi här föreslår ser vi som en motsvarighet till de fakultetsanslag som anvisas till universitet och övriga högskolor med fasta forskningsresurser. På detta sätt kan mer forskning ske på eget programansvar. Andelen externfinansierad forskning minskar och högskolans självständighet och identitet förstärks.

Nätverk i sydost – sydostuniversitet

Mellan högskolorna i Kalmar, Växjö och Karlskrona/Ronneby pågår diskussioner om utökad och intensifierad samverkan. I februari 1989 samlades rektorerna för de tre högskolorna i sydöstra Sverige i Kalmar, vilket datum får anses som startpunkten för Sydostuniversitetet. Dessa diskussioner har sedan fortsatt i en arbetsgrupp med representanter för de tre högskolorna.

Framtid i sydost – kris eller möjlighet

Utgångspunkt för diskussionerna har varit de krisrapporter som presenterats rörande framtiden i Sydostsverige. Stagnerande befolkningssiffror, ungdomsutflyttning och svag förnyelse av närings- och samhällsliv bidrar till en forskningssvag region.

Forska för framtiden

Arbetsgruppen menar att en satsning på forskning är av avgörande betydelse för de tre högskolornas framtid och för utvecklingen i sydöstra Sverige. Genom samverkan har de tre högskolorna unika möjligheter att skapa en slagkraftig forskningsorganisation – ett sydostuniversitet.

Målsättningen för detta arbete har formulerats så här:

- Att inom ramen för en gemensam forskningsorganisation komplettera varandra till en genomtänkt helhet. Dubbeletableringar och fackmässiga luckor skall undvikas. Forskningsorganisationen skall inrymma s.k. fasta forskningsresurser. Tillskapandet av sådana kan ske successivt och bör ta sin utgångspunkt i starka forskargrupper.
- Att samverka så att expertkompetens kan utnyttjas på mer än en högskoleort både i forskning och undervisning.
- Att genom olika metoder krympa avstånden mellan högskolorna till ett minimum. Nätverksorganisationen mellan forskargrupperna, utbyggt telefax- och datanät, videokonferenser etc. blir inslag i ett sådant program.

Inte konkurrera utan komplettera är utgångspunkten för samverkan i sydost.

Grundfilosofin för forskning vid högskolan i Kalmar har alltsedan starten 1977 varit att koncentrera insatserna till fackområden som överensstämmer med profilutbildningarna och som samtidigt gör att högskolan kan bli en motor för länets utveckling.

De viktigaste forskningsområdena är kustekologi-bioteknik-turism och resor

Därutöver pågår planeringsarbete för forskningsfälten miljöteknik-VA-frågor. Ett starkt näringsliv med denna inriktning finns i länet samt miljö- och naturresurslinjen 120 p.

Koppling finns mellan produktionsteknik och teknik-ekonomi-miljö då länet har många företag med inriktning på produktionsteknik. Utbildningar finns i ekonomi, teknik och miljö.

Exempel på verkstadsteknik är Torsmaskiner i Torsås – ett verkstadstekniskt företag i länet. Högskolan har verkstadsingenjörsutbildning om 80 p. Exempel på telekommunikation finns genom teleskolan i Kalmar och datorsingenjörslinjen vid högskolan.

Miljövårdsforskningen

På institutionen för naturvetenskap med teknik vid högskolan i Kalmar har man under ett flertal år sysslat med undersökningar i kustzonen, framför allt utmed Kalmarsund. Detta har skett dels som uppdragsforskning, dels som projektarbeten inom utbildningen.

Sedan 1987 har ett organiserat samarbete ägt rum inom forskargruppen för kustekologi. Då knöts professor Ann-Marie Jansson vid Askölaboratoriet, Stockholms universitet, till gruppen som ansvarig forskningsledare. Gruppen har för närvarande nio medlemmar.

Två stora långsiktiga projekt utgör tyngdpunkten i gruppens verksamhet. Det första är den samordnade kustvattenkontrollen i Kalmar län som omfattar undersökningar i hela kustecosystemet från vattenkemi till gifter i sediment. Det andra stora projektet är bottenfaunaundersökningar inom naturvårdsverkets PMK-program. Förhoppningsvis utgör det endast första delen i en ytterligare utbyggnad av den marina PMK-verksamheten i södra Östersjön. Forskningen inom kustekologigruppen har blivit så omfattande att diskussioner inlets som troligen kommer att leda fram till avknoppning av två nya forskningsprogram:

- landskapsekologi och samhällsplanering
- miljökemi.

Bioteknikforskningen

Forskningen inom programområdet baseras på de två utbildningslinjerna livsmedelslinjen 120 p och biomedicinsk kemi 120 p vid högskolan.

Målet för forskargruppens arbete är att skapa nya analysmetoder för olika ämnen i livsmedel. Det är de senaste årens kunskapsutveckling inom bl.a. bioteknik som ger goda förutsättningar för detta forskningsarbete.

De nya metoderna kommer att vara exaktare, snabbare och billigare än de traditionella. Detta innebär att forskningsresultaten lätt kan föras över till nya företag. Gruppens arbete kan därför i förlängningen resultera i nyetablering av bioteknisk industri i sydostregionen.

Livsmedelsteknik

Det finns ett flertal livsmedelsindustrier i Kalmarregionen, vilka tillsammans med livsmedelslinjen 120 p vid högskolan utgör en tillräcklig bas för att utveckla forskning inom livsmedelsteknik.

Forskning om turism och resor

Kalmar län är ett turistlän. Forskningen inom detta område anknuter till de etablerade ämnena i företagsekonomi, sociologi samt linjeutbildningen i turism vid högskolan. Det långsiktiga målet är att få fram kunskapsunderlag om turistmarknadens sätt att fungera så att den sydsvenska turistnäringen, där så är möjligt, kan byta inriktning från säsong produkter till helårsproduktion.

Telekommunikation

Med en utbyggnad av forskningsresurserna kommer forskningsområdet telekommunikation att bli ett av de viktigaste för Kalmars del. Kalmar har här unika möjligheter tack vare att televerkets utbildningscentrum-teleskolan är förlagd här. Tekniska och personella resurser är koncentrerade och tillgängliga på ett sätt som knappast har sin motsvarighet i landet. Högskolan i Kalmar bedriver också en utbildning med inriktning mot telekommunikation, nämligen den tvååriga dataingenjörslinjen.

Förbättrad informationsöverföring är det yttersta syftet med forskningen, som alltså har stark kommersiell anknytning.

Nyckel till framtiden

Högskolan har ansvar för såväl forskning som högre utbildning i länet. Forskningen kan på ett verksamt sätt samarbeta med näringslivet i länet och verka förnyande och inspirerande. Högskolan i Kalmar strävar efter att se till att länet och Sydostsverige får tillgång till fler högutbildade, särskilt inom nya framtidsområden. Forskningen inom ekologi, bioanalys, livsmedelsteknik, turism och telekommunikation är bl.a. exempel på detta. I kombination med detta vill högskolan hjälpa företagen att utveckla ny teknik och nya produkter. Det är av stor regionalpolitisk betydelse att företag och näringsliv i länet tar till sig innovationer och utvecklar kreativiteten.

Unga människor måste vilja stanna kvar i sin födelsebygd. Den ogynnsamma åldersfördelningen i vårt län måste brytas. Med högskolans hjälp kan länet och Sydostregionen i samverkan med högskolorna i Växjö och Karlskrona/Ronneby ta sig ur krisen och göra sydöstra Sverige till en blomstrande del av Sverige – en framtidsregion.

För detta krävs emellertid utökade resurser i enlighet med vad vi ovan fö-

reslagit. Dessutom måste den forskningsorganisation, Sydostuniversitet, som vi skisserat få erkännande. I samverkan kan regionen bli stark. Komplettera och ej konkurrera – på så sätt tillvaratas kompetens och resurser på bästa sätt (se bilaga 1).

Mot. 1989/90
Ub134

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar anslå 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit till forskningsresurser vid Kalmar högskola under budgetåret 1990/91 samt att ytterligare 5 milj. kr. anslås under de två följande åren under planeringsperioden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en fast forskningsorganisation för högskolorna i Kalmar, Växjö och Karlskrona/Ronneby – Sydostuniversitetet.

Stockholm den 20 mars 1990

Marianne Jönsson (c)

Agne Hansson (c)

SYDOSTUNIVERSITETET

Kalmar (K) ——— Karlskrona/Ronneby (K/R) ——— Växjö (V)

PROGRAMOMRÅDEN

SAMHÄLLSVETENSKAP — HUMANIORA

Identitet-förändring (V)

- Regional identitet
- Språk i förändring

Undervisning-Kommunikation (V, K)

- Undervisning och förändring
- Medier och kommunikation

Företagande - Arbetsmarknad -

Organisation (V)

- Entreprenörskap och företagsutveckling
- Arbetsmarknad och arbetsliv
- Migration
- Organisations teori

Turism och resor (K)

TEKNIK-EKONOMI-MILJÖ

Miljövård (K, V)

- Kustekologi
- Landskapsekologi och samhällsplanering
- Miljökemi
- Miljöteknik, VA och luft
- Miljöforskning, ekonomiska-sociologiska aspekter

Ekonomi-Teknik (V, K)

- Transportekonomi
- Teroteknologi
- Produktionsteknik
(Teknik/Ekonomi/Arbetsmiljö)

Plan- och byggnadsteknik (K/R)

NATURVETENSKAP-TEKNIK

Verkstadsteknik (K, K/R)

Informationsteknologi (V)

- System för strategiska beslut
- Interaktiva datorbaserade system med bl a multimedia
- Avancerade prog mutvecklingsmiljöer

Telekommunikation (K)

Signalbehandling (K/R)

Kärn- och atomfysik

(K i samarbete med Maxlab.Lund)

Bioteknik (K)

- Bioanalys
- Livsmedelsteknik

Figur 2: Preliminärt forskningsprogram för högskolorna i Kalmar, Karlskrona/Ronneby och Växjö